

Szentcsalád vasárnapja

Lk 2,22-40

„Már látták szemeim...”

A történet első látásra csupán emlékek felidézése, de ha jobban megfigyeljük, észre kell vennünk, hogy nagyobb hangsúly esik a szimbolikus gesztusokra, mint a történet pontos részletezésére. Lukács máskor igen részletes történeti utalásaival ezekről az eseményekről történetileg elnagyolt képet fest. A templomi bemutatást csak jelenetben örökíti meg, az agg Simeon, illetve Anna próféta asszony monológját állítva a történet középpontjába, egyébként minden más részlet háttérbe szorul. A templomi jelenet alkotja az elbeszélés gerincét. Erre irányítja az olvasó figyelmét is, nyilván azért, mert nem felidézni, hanem magyarázni akarja a történetet.

János elbeszélésével ellentétben Lukács csak utal a körülmételésre, mely a bibliai ósatyákat megelőző rítus volt a szemita népeknél, és amely Izraelben vallási jelentőséget kapott. A seb a választott néphez tartozást jelentette, és viselőjét mindig emlékeztette erre. A keresztények az Egyházba beiktató szentség, azaz a keresztelés előképének tekintették. A körülmételés összekapcsolódott a névadással is. Az elsőszülöttért áldozatot kellett bemutatni. De nem feltétlenül Jeruzsálembe zarándokolni, mert Lukács ügyes irodalmi szerkesztéssel a pogányok számára ismeretlen Betlehemből a mindenki által ismert nagy városba, Jeruzsálembe helyezi az eseményeket. Jézus szokványos névjelentése, „Jahve szabadítás” Jézus esetében külön jelentést kap, és egészen másként cseng, mint Józsue, az ígéret földje felszabadítójának neve.

A jelenetnél ott van a Szentcsalád, mert ez a szertartás egybeesik Mária tisztulásának a rítusával is, Leviták könyve (12, 1-8). A törvény csak az asszony tisztulásáról rendelkezett, de az evangélista mintha Józsefet is be akarná vonni ebbe a szertartásba. Noha a szertartás a felnőttek kötelessége volt, a figyelem középpontjába Jézus kerül, aki elhomályosítja szüleinek tetteit.

Lukács két viszonylag egyszerű jámbor megnyilatkozást fűz ehhez a történethez. Simeon énekét (25-35) és Anna próféta asszony történetét (36-38). Ez a két prófécia emeli ki a szokásos összefüggésből a névadási, megtisztulási történetet. Simeon „a lélek ösztönzésére” meggy találkozik Jézussal, a gyermekkel. A találkozás

egyrészt élete nagy várakozásának beteljesülése, másrészt jó alkalom arra, hogy Jézus és Mária jövőjéről beszéljen. Jézus „jel lesz, amelynek ellentmondanak” – Mária, pedig szenvedéssel áll fia mellett – „lelkedet tör járja át.” E szavak másként hangoztak a jeruzsálemi templomban és másként a leírt Evangéliumban. Anna bemutatása részletes, de a próféciját Lukács nem idézi szó szerint, mivel valószínűleg tartalmilag Simeon prófécijának a megismétlése.

A katolikus köztudatban csak „Nunc dimittis”-ként („Most bocsásd el”) ismert prófécia (a papi zsolozsma állandó része, a kompletórium canticuma / kantikuma) egyben a gyermekségtörténet utolsó éneke is. Simeon zoltárszerű örömujjongásában vissza cseng a Megváltóját megtalált Egyház öröme is: „látták szemeim az üdvösséget”. A kis Szentcsaládra rátalált az Egyház nagy családjá. Lukács a mély, személyes, örömteli élményt meg akarta osztani a késői olvasókkal.

Anna prófétanő imája

Dicsérlek, Uram, Istenem, mert emberi természetünkbe öltöttél, hogy megszabadíts minket annak korlátaitól, a bűnöktől. Te vagy a megváltás lelkünknek, te vagy az egyetlen, akitől a szeretet útjairól tanulhatunk. Beszélek rólad mindenkinek, aki sóvárogva várja a megváltást, és tudom, szívük elégedett lesz, ha rólad hallhatnak. Megváltásunkat úgy tervezted el, hogy példát mutattál: önátadásoddal, önfeláldozásoddal és a Szentcsalád életével is. Dicsérlek téged, mert megszentelted ezt a köteléket: egységbe fontad a férfi, nő és gyermek szeretetközösségét. Kérlek, Uram, ne engedd ezt a szentséget meggyaláztatni, hanem állítsd vissza a rendeltetésének megfelelő egységet, hogy gondozója, formálója legyen az általad elültetett magoknak. Amen.